

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/10675,Apel-o-kontakt-w-zwiazku-ze-sledztwem-w-sprawie-zamordowania-przez-NKWD-w-Minsku.html>
2018-12-15, 22:04

Apel o kontakt w związku ze śledztwem w sprawie zamordowania przez NKWD w Mińsku (Białoruś) w okresie 17.09.1939 – 30.06.1941 ok. 20 tys. obywateli polskich

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie prowadzi pod nr sygn. S 57/09/Zk śledztwo w sprawie zamordowania w okresie od 17 września 1939 roku do końca czerwca 1941 roku w Mińsku przez funkcjonariuszy NKWD około 20 000 obywateli polskich, przetrzymywanych w miejscowych więzieniach, w tym w sprawie zamordowania kilku tysięcy więźniów na trasie ewakuacji z Mińska na wschód do miejscowości Czerwień (obecnie Ihumeń).

Na podstawie dotychczas zebranego materiału dowodowego ustalono, że na terenie miasta Mińsk funkcjonowały w latach 1939–1941 dwa więzienia prowadzone przez NKWD: więzienie główne – nazywane centralnym – które mieściło się w dawnym zamku Sapiehów oraz więzienie nazywane okrągłakiem lub amerykanką. Do więzień tych przywożono aresztowanych z – okupowanych przez Związek Radziecki – wschodnich terenów RP: byłego województwa poleskiego, białostockiego, nowogródzkiego i wileńskiego. W więzieniach tych osoby przetrzymywane przechodziły ciężkie śledztwa, podczas których niejednokrotnie – w celu uzyskania od nich określonych wyjaśnień – znęcano się nad nimi fizycznie i psychicznie. Więźniowie przebywający w więzieniach w Mińsku skazywani byli – często zaocznie – przez Kolegium NKWD w Moskwie. Sprawy więźniów rozpoznawał też Wojskowy Trybunał Białoruskiego Okręgu Wojskowego. Więźniów skazanych na kary śmierci rozstrzeliwano najprawdopodobniej w pobliskich Kuropatach. Skazanych na kary pozbawienia wolności deportowano w głąb ZSRR. Z chwilą wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej rozpoczęto likwidację obu więzień, mordując część więźniów na miejscu, a pozostałych ewakuując. W czasie ewakuacji – obecnej nazwanej tzw. „marszem śmierci” – znaczna część więźniów została również pozbawiona życia przez konwojujących funkcjonariuszy. W literaturze historycznej liczba zamordowanych w latach 1939–1941 roku w więzieniach w Mińsku Polaków szacowana jest na około 20 000 osób.

Prokurator prowadzący sprawę zwraca się z apelem do wszystkich osób, mogących wykonywać prawa zmarłych pokrzywdzonych (rodzin więźniów przetrzymywanych lub zamordowanych w więzieniach w Mińsku lub podczas „marszu śmierci”) oraz do osób posiadających istotne wiadomości na temat zdarzeń będących przedmiotem wyżej wymienionego śledztwa o nawiązanie kontaktu listownego lub telefonicznego z Oddziałową Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie, ul. Piotra Skargi 14 (tel. 91 312-94-03).